

Adviesraad Sociaal Domein Opmeer

Opmeer, 22 april 2025

mail: asdopmeer@gmail.com

Betreft advies m.b.t opstellen verordeningen Wmo en Jeugdhulp

Geachte,

Graag bieden wij in de bijlage ons advies en bevindingen, en daarbij ook de antwoorden op de gestelde adviesvragen, aan ten aanzien van de concept-verordeningen Wmo en Jeugdhulp van de gemeente Opmeer.

Als Adviesraad Sociaal Domein Opmeer hebben wij deze verordeningen zorgvuldig gelezen en bestudeerd en vanuit het perspectief van inwoners, met daarbij ook aandacht voor kwetsbare doelgroepen, bekeken.

We waarderen de zorgvuldigheid van de opgestelde stukken, en hopen met dit advies een bijdrage te kunnen leveren aan verdere verbeteringen van de toegankelijkheid, begrijpelijkheid en uitvoerbaarheid van het beleid.

Vertrouwend u voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Adviesraad Sociaal Domein Opmeer

Namens de voorzitter
C. Willemsen (Kees)

Bijlage

Adviesvragen m.b.t opstellen verordeningen Wmo en Jeugdhulp Gemeente opmeer

De conceptverordeningen zijn helder en uitgebreid opgesteld. Het wordt gewaardeerd dat er inspanning is geleverd om de regelgeving te actualiseren in lijn met jurisprudentie en landelijke ontwikkelingen. De verordening geeft duidelijkheid over het proces, rechten en plichten van zowel inwoners als de gemeente Opmeer.

Er is duidelijke aandacht voor een integrale benadering en versterking van preventie en eigen regie.

Enkele aandachtspunten:

- De **toegankelijkheid en begrijpelijkheid** kunnen voor inwoners beperkt worden in verband met de omvang en de complexiteit.
- Het begrip “**gebruikelijke hulp**” kan om nadere duiding richting uitvoering vragen.
- Het belang van **onafhankelijke ondersteuning** en laagdrempelige toegang zou nadrukkelijker geborgd kunnen worden.
- Het belang van **maatwerk**, vooral bij kwetsbare - meervoudige problematiek.
De aangescherpte criteria zijn inhoudelijk zorgvuldig en bieden ruimte voor het mogelijke maatwerk.

Misschien wel van belang om rekening te houden met onderstaande:

- **Hardheidsclausule:** Uitvoerder expliciet wijzen op het bestaan en gebruik van artikel 10.1 en 11.1, om onbedoelde uitsluiting te voorkomen en de mogelijkheid te hebben.
Actief inzetten op bekendheid en bereikbaarheid van **onafhankelijke ondersteuning**. Inwoners zijn hier vaak niet goed van op de hoogte.

De huidige Wmo- en Jeugdhulpverordeningen kennen duidelijke toegangsbepalingen, daarentegen ontbreekt er een expliciete richtlijn over hoe om te gaan met verhuizingen. De Adviesraad vraagt hiervoor aandacht. Op deze manier kan er voorkomen wordt dat inwoners, en jeugdigen tijdelijk geen ondersteuning / zorg geboden kan worden. Continuïteit van ondersteuning zou gewaarborgd dienen te worden. Er zou gedacht kunnen worden aan bijvoorbeeld een warme overdracht en afstemming, duidelijke afspraken tussen gemeenten.

Ook dient er (vooraf) er informatie gedeeld te worden met de betrokkenen over bijvoorbeeld de gevolgen en de rechten en plichten.

Algemene vragen:

1. Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten die u ziet in de huidige conceptverordeningen Wmo en Jeugdhulp?

De concept verordeningen zijn verder uitgebreid en gespecificeerd, met daarbij duidelijke procedures en criteria. Dit bevordert de rechtszekerheid en transparantie over het geheel.

Jeugdhulp

Toegang tot Jeugdhulp:

De verordening Jeugdhulp specificeert de rol van het wijkteam en de procedures rondom het opstellen van een perspectiefplan in samenspraak met de jeugdige en/of zijn ouders.

Er is aandacht voor het betrekken van het sociale netwerk en het gebruik van algemene voorzieningen voordat een individuele voorziening wordt toegekend.

Persoonsgebonden budget (pgb):

De voorwaarden voor het verkrijgen van een pgb zijn aangescherpt. Er zijn duidelijke criteria opgesteld waaraan moet worden voldaan, zoals het beheren van het budget en het waarborgen van de kwaliteit van de ingekochte hulp.

- Specialistische Jeugdhulp:

De toegang hiertoe is nader gereguleerd, waarbij een positief advies van het regionaal adviesteam vereist is voordat deze hulp wordt toegekend.

Cliëntondersteuning en klachtenregeling:

De verordening benadrukt het recht van de jeugdigen en hun ouders op kosteloze, onafhankelijke cliëntondersteuning.

De procedures voor het indienen en behandelen van klacht is verder verduidelijkt.

Het is van belang om de praktische uitvoerbaarheid van sommige bepalingen goed in de gaten te houden. Mede de toegankelijkheid van informatie voor ouders en jeugdigen en daarbij dan ook het belang van maatwerk vraagt aandacht.

2. Hoe denkt u dat de voorgestelde verordeningen de toegankelijkheid van zorg en ondersteuning voor inwoners zullen beïnvloeden?

Noodzakelijk om te letten op de bereikbaarheid, toegankelijkheid en de capaciteit van onder andere het wijkteam.

Vaak zal er ondersteuning nodig zijn bij de aanvraagprocedures (vooral voor bijvoorbeeld Pgb).

De toepassing van hardheidsclausule zal expliciet benoemd moeten worden.

3. Welke specifieke groepen binnen de gemeente denkt u dat extra aandacht nodig hebben in de nieuwe verordeningen ?

We zijn van mening dat kinderen in gezinnen of volwassenen met meervoudige problematiek de juiste ondersteuning nodig hebben en hierdoor dan ook extra aandacht dienen te krijgen - maar dat er ook gekeken wordt naar maatwerk.

Kinderen van ouders of volwassenen met GGZ- of verslavingsproblematiek, maar ook kinderen / jongeren - volwassenen met een licht verstandelijke beperking.

4. Hoe kunnen we de betrokkenheid van inwoners bij het opstellen van de verordeningen vergroten?

Het kan helpend zijn om de toegankelijkheid te bevorderen, dit kan door informatie op verschillende manieren beschikbaar te stellen. Maar ook door bijvoorbeeld bijeenkomsten te organiseren met ouders, jongeren en ervaringsdeskundigen. Of voor volwassenen en

ervaringsdeskundigen.

Ook communiceren over de mogelijkheden, de rechten en plichten.

5. Zijn er specifieke zorgen of vragen vanuit de inwoners die u heeft opgevangen en die we in de verordeningen zouden moeten adresseren?

We hebben een aantal gesprekken gevoerd en dan is er de vraag wat gebruikelijke hulp is en ook de onzekerheid rondom de inzet van het sociale netwerk.

Voor sommige mensen is het lastig om een aanvraag van het pgb zelf uit te voeren. Of hier dan hulp / ondersteuning kan zijn.

Algemene bevindingen:

Er is duidelijk aandacht voor een integrale benadering en een versterking van preventie en eigen regie. Deze koers is positief en noodzakelijk.

Tegelijkertijd is het van belang dat er aandacht is voor:

- de praktische uitvoerbaarheid van sommige bepalingen
- De toegankelijkheid van informatie voor ouders en jeugdigen.
- Het belang van maatwerk, vooral bij kwetsbare gezinnen.

Het is essentieel dat er zorg is voor **goede publiekscommunicatie**.

Voor de toegankelijkheid van zorg zal voldoende ondersteuning nodig zijn bij de aanvraagprocedures - vooral rond familiegroepsplannen en pgb.

Doelgroepen die zeker aandacht verdienen

- Kinderen in gezinnen met meervoudige problematiek
- Licht verstandelijke beperking(en)
- Kinderen van ouders met GGZ- of verslavingsproblematiek

Betrokkenheid inwoners vergroten

- organiseren van bijeenkomsten met ouders, jongeren en ervaringsdeskundigen.

Signalen vanuit inwoners:

- Onzekerheid over de inzet van het sociaal netwerk en wat "gebruikelijke hulp" is.
- wens voor meer ondersteuning bij aanvraag pgb en perspectiefplan

Met betrekking tot de verordening Wmo:

1. Hoofdstuk 2 bevat aangescherpte, en naar mening van het college / ambtelijk betere en duidelijkere, toegangscriteria. Wat is hierop uw visie?

De criteria zijn helder, systematisch en conform de landelijke jurisprudentie. Het beoordelingsproces is zorgvuldig opgezet en bevat duidelijke toetsing op gebruikte hulp, mantelzorg, sociale netwerk en voorliggende voorzieningen.

Aandachtspunt is de hoeveelheid informatie en het formele proces, dit kan voor kwetsbare inwoners als complex ervaren worden. Het risico kan dan bestaan dat mensen afhaken voordat ze de hulp daadwerkelijk krijgen.

“Gebruikelijke hulp”, dit vereist wel de nodige zorgvuldigheid en kan leiden tot spanningen en eventuele problemen binnen huishoudens.

Belangrijk dat artikel 11.1 rondom de hardheidsclausule nadrukkelijk onder de aandacht wordt gebracht bij de uitvoerders.

Overweeg een mogelijke publieksversie waarin de stappen begrijpelijk en eventueel visueel worden uitgelegd.

2. De centrale raad van beroep heeft uitspraken gedaan met betrekking tot de terminologie en afwegingen voor algemene voorzieningen. Deze is terug te vinden in hoofdstuk 3. Bent u van mening dat dit voldoende lading dekt en dat het duidelijk is voor inwoners hoe het college, bij vaststelling van de verordening, hier mee omgaat?

De bepalingen in artikel 3.1 (algemene voorziening) en de definities in artikel 1.1 over “algemene gebruike voorzieningen” en “algemene voorzieningen” sluiten aan bij de Centrale Raad van Beroep waar uitspraken gedaan wordt over o.a. zaken rondom Wmo. Het is in lijn met de landelijke rechtsregels.

Artikel 2.5 t/m 2.6 zijn zorgvuldig opgezet om af te wegen of gebruik van voorliggende voorzieningen reëel is, met aandacht voor draagkracht en sociale context.

Aandachtspunt is dat het voor inwoners moeilijk te begrijpen kan zijn wat nu wel of niet onder een algemene voorziening valt.

Er kan bijvoorbeeld op de gemeentelijke website een overzicht worden gegeven van concreet beschikbare algemene voorzieningen en ook voorbeelden geven van wat “algemeen gebruikelijk” betekent.

Goed om dit ook bij de toegang / keukentafelgesprekken expliciet uitleg te geven waarom iets als “algemeen gebruikelijk” wordt gezien.

3. Ook de criteria en weigeringsgronden zijn nadrukkelijker uitgeschreven in hoofdstuk 4. Zijn hiervan opvallend heden of ziet u als adviesraad hierin mogelijke uitsluitingen die niet gewenst zijn? Het is immers niet de bedoeling van het college om onbedoeld inwoners uit te sluiten op basis van deze verordening.

De criteria voor toekenning en weigering zijn onderbouwd en uitvoerig (artikel 4.1 t/m 4.8) Dit vergroot de rechtszekerheid.

De weigeringsgrond zijn breed geformuleerd, maar bevatten ook voldoende ruimte voor beoordeling van individuele omstandigheden.

De clausule dat geen voorziening wordt verstrekt als de client “redelijkerwijs had kunnen voorzien” dat ondersteuning nodig zou zijn (artikel 4.8), kan onevenredig hard uitpakken voor mensen met cognitieve vaardigheden of taalproblemen.

De formulering rondom het sociaal netwerk als oplossing kan voor overbelasting zorgen, vooral bij mantelzorgers.

Het is van belang dat er op de hardheidsclausule een beroep gedaan kan worden in schrijnende situaties. Ook nodig om te zorgen dat bij alle beoordelingen rondom netwerk en gebruikelijke hulp wel een realistische inschatting gemaakt wordt van draagkracht, kennis en vaardigheden.

Met betrekking tot de verordening Jeugdhulp:

1. Zijn er algemene voorzieningen die jullie missen in hoofdstuk 2, waarvan jullie menen deze expliciet toch te moeten vermelden?

In artikel 2.3 wordt een breed scala aan algemene voorzieningen genoemd: van opvoedondersteuning tot jongerenwerk, maatschappelijk werk en POH jeugd
Er zijn ook de onafhankelijke cliëntondersteuning en wijkteamondersteuning zijn opgenomen.

Er kan eventueel het volgende nog opgenomen worden:

Bijvoorbeeld (online) psychologische zelfhulp / e-health als laagdrempelige optie, maar ook ondersteuning bij echtscheiding of ouder-kindrelaties en taalondersteuning of laaggeletterdheid bij gezinnen die dit nodig hebben.

2. Zorg en ondersteuning in de wijk (artikel 2.4). Welke interpretatie hebben jullie hierbij? Missen jullie hier nog inhoudelijke informatie in die genoemd zouden moeten worden? En met het oog op de toekomst, waarin preventie al meer deel uit gaat maken van de werkzaamheden van het wijkteam, hoe zouden jullie dit het liefst willen zien voor de inwoners?

De rol van het wijkteam is duidelijk omschreven. Ook is er een koppeling met wijkvoorzieningen, maar de preventieve taak kan eventueel nog expliciet gemaakt worden.

Ook bijvoorbeeld hoe preventie wordt ingevuld zoals samenwerking met scholen, sportverenigingen, laagdrempelige inkoopmomenten / spreekuren, bijeenkomsten, actieve monitoring op signalen zoals schoolgang, zorgvermijding.

Eventueel in kaart brengen en verder toelichten welke vroegsignaleringstaken het wijkteam vervult en hoe deze in de praktijk zijn geborgd.

3. Artikel 5.1, de familiegroepsplan Hoe lang zouden we de aanvrager de tijd moeten geven voor het indienen van een familiegroepsplan.

De verordening stelt nu twee weken na de aanvang om een familiegroepsplan in te dienen (artikel 5.1).

Dit kan een goede termijn zijn, maar verlening zou prettig zijn voor bijvoorbeeld gezinnen met complexe relaties / problematiek. Ook taalbarrières kunnen een probleem zijn.

Een goede onderbouwing om het bijvoorbeeld met één of twee weken te verlengen.

4. Komt op deze wijze de eigenkracht van de inwoner / aanvrager voldoende aan bod?

De verordening biedt veel ruimte voor eigen regie. Er kan een eigen voorstel gedaan worden via het familiegroepsplan. Het recht op perspectiefplan in samenspraak. Keuzevrijheid van pgb en het inzet van sociaal netwerk dat eerst wordt afgewogen.

Alleen heeft niet ieder gezin de mogelijkheid tot een goed plan te komen of een sterk netwerk. Het stimuleren en beroep doen op eigen kracht vraagt best veel om daar een balans in te krijgen.

Expliciet benoemen van onafhankelijke cliëntondersteuner, praktische hulp bij het opstellen van pgb / familiegroepsplan. Laagdrempelige toegang tot hulp bij aanvraagtrajecten.